

Daniel 9 a 70 týdnů

Podle Daniela 9:1 bylo období 70 let božsky označeno pro skončení opuštěnosti Jeruzaléma způsobeného Babylonem. Danielova znalost (ze čtení Jeremiáše) tohoto přiděleného časového rozpětí určeného k ukončení obnovy města ho vedla k modlitbě za zaslíbené obnovení. Toto, věděl, se musí udát po 70 letech. Danielova prosba byla kvůli tomu, aby Boží tvář znovu zářila na pustou svatyni (9:17). Podle jeho vlastních slov byla jeho modlitba "v zájmu Boží svaté hory", to jest chrámové hory v Jeruzalémě (v. 20).

Ve světle těchto skutečností je nám představeno slavné proroctví o 70 "týdnech", přičemž výše uvedený kontext je pro naše pochopení zásadní. Gabrielovo zjevení v Danielovi 9:24-27 je přímou odpovědí na Danielovu žádost. Nové informace odhalené Danielovi oznamují, že *další* období sedmdesáti "sedmiček" (Heb. *šavuiim*) let, tj. 490 let, bylo v božském plánu předem rozvrženo pro Danielův lid a svaté město. Konečným výsledkem bude definitivní ukončení opuštěnosti, tentokrát ne za 70 let, ale po 490 letech. Po tomto období bude zavedena věčná spravedlnost a obnoven mír svatému městu (v. 24).

Válka až do konce

V jádru Gabrielova poselství je skutečnost, že "až do konce bude válka, budou vymezena *zpuštění* ... dokud nebude na zpuštělitele vylito naprosté zničení" (verše 26, 27). Existuje zde paralela s předchozím zpuštěním 70 let během babylonského zajetí. Na konci toho byl obnoven Jeruzalém. Tak také během posledních sedmi ze 490 let "bude válka ... budou vymezena zpuštění". Poté bude vše v pořádku. Bude následovat obnovení.

Logika Daniela 9

Proroctví o sedmdesáti týdnech musí být chápáno ve smyslu vnitřní logiky celé kapitoly 9. Jinými slovy, zjevení poskytnuté Gabrielem musí odpovědět na Danielovu žádost. Žádost a odpověď si musí odpovídat. Mezník 490 let musí poskytnout požadované řešení Danielova problému: Jak dlouho bude trvat, než bude město konečně obnoven?

Bylo hájeno, že 33/34 n.l. označuje konec 490 let. Tuto hypotézu můžeme otestovat tím, že se zeptáme, zda skončila válka a zda bylo v té době obnoven město. Odpověď zní, že v sedmiletém období 27 až 34 let nekonala žádná válka a na konci tohoto období nedošlo k žádnému obnovení. Je proto nemožné, aby rok 34 n.l. mohl znamenat konec 490 let.

Takzvané historické hledisko tvrdí, že sedmdesát týdnů skončilo v roce 33/34 n.l. Ale v té době nenastalo žádné obnovení města. Zpuštění neskončila. Navíc další zpuštění Jeruzaléma následovalo o čtyřicet let později! Chybějící prvek v tomto historickém pohledu (často spojený s amilenarismem) je obnovení Izraele a města Jeruzaléma.

Konec věku

Jaký je tedy správný čas pro konec 490 let? Zřejmě ten samý konec, ke kterému nás směřují všechny ostatní prorocké kapitoly v Danielovi – konec věku vyznačený návratem Ježíše, aby zřídil Království. Pro organickou jednotu Daniela je znepokojivé rozpoznat v kapitolách 2, 7, 8 a 11-12 "konec" vyznačující se vzkříšením a parouzí, ale v kapitole 9 umístit "konec" do roku 34 n.l. Existuje působivá harmonie, která se nachází v událostech popsaných všemi prorockými kapitolami. V každé přichází ke konci z rukou Mesiáše eschatologický tyran. Kapitola 2 nám ukazuje deset prstů rozdrcených příchodem mesiášského Království. Kapitola 7 ukazuje tři a půlleté panování tyrana následované Královstvím, jež je spravováno Synem člověka a svatými (srv. Lukáš 12:32: "Neboj se, malé stádo; je potěšením vašeho Otce dát vám království"). Kapitola 8 popisuje, jak se tyranský král postaví proti Mesiášovi, ale bude zničen. Verš 11:45 vidí stejného krále zničeného těsně před vzkříšením v 12:1. A tak kapitola 9 sleduje stejný vzorec. Pustošitel je zničen po dokončení sedmdesátého týdne. Tento týden skončí, když "je vylita zkáza na zpuštělitele" (Dan 9:27). Žádná taková událost nenastala v roce 33/34 n.l. Datum 33/34 nemůže být mezníkem pro 70 týdnů. Vhodným koncem je čas příchodu Mesiáše při druhém příchodu. Tímto způsobem se zachová organická harmonie Daniela.

Daniel žádá informace o trvání doby, která musí běžet před tím, než skončí zpusťošení a je obnovena svatyně. Bylo by malou útěchou, kdyby bylo řečeno, že okamžik triumfu je rok 34 n.l., protože Jeruzalém byl úplně zničen o 40 let později v roce 70 n.l. Ve skutečnosti by toto datum padlo zcela mimo vyčleněných 490 let, pokud skončily v roce 34. To se zdá být zcela v rozporu s přirozeným smyslem celé kapitoly 9.

Mezera

Poněvadž 490 let musí běžet, dokud není zřizeno Království, nedojde k ukončení zpusťošení a není obnoven Jeruzalém, musí existovat mezera mezi 69. a 70. týdnem. Gabrielovo nápadné uvedení 70 týdnů ve tvaru $7 + 62 + 1$ dovoluje možnost mezery a naznačuje, že tato období nejsou nutně spojena. Navíc je princip mezer stanoven jinými kapitolami Daniela. V kapitole 11 musí někde existovat mezera mezi odkazem na historii (aby do Persie dorazili ještě čtyři králové - 11:2) a popisem Antikrista ve verši 21 a dále. Všechny systémy výkladu uznávají v této kapitole mezery (s výjimkou kritické školy, která by nedovolila, že je popsáno něco mimo Antiocha Epifana). V kapitole 8 musí existovat mezera mezi odkazem na Alexandra jako pozoruhodného rohu a následným popisem Antikrista.

Logika Danielovy žádosti a Gabrielovy odpovědi vyžadují, aby se po dokončení 490 let stalo konečné obnovení. Během posledních sedmi let před "koncem" bude existovat válka a pustošitel, který přichází na "křídle ohavnosti". Fráze nám připomíná Ježíšův odkaz na ohavnost zpusťošení v Matoušovi 24:15. Výskyt ohavnosti na svatém místě má být znamením pro židovské křesťany, aby uprchli, a spouští pro nástup velkého soužení.

V tomto okamžiku je nanejvýš důležité sledovat Ježíšův výklad. Musí mu být dovoleno, aby otázku 70. týdne pro nás vyřešil. Je zřejmé, že viděl ohavnost a následné bezprecedentní soužení jako události (pro něj) vzdálené budoucnosti úzce spojené s druhým příchodem. Tento bod je dokázán časovou frází "ihned po" v Matoušovi 24:29. Má to být *ihned po* období soužení vyvolané ohavností zpusťošení, že se Ježíš znovu objeví ve slávě. Není tedy možné, že by Ježíš mohl mýnit zničení Jeruzaléma v roce 70 n.l. (i když událost roku 70 může být považována za "typ" budoucího zničení). Ježíš se jasně neobjevil *ihned po* soužení v roce 70 n.l. a přesto slíbil, že se vrátí ihned po soužení, na které upozorňuje v Matoušovi.

Logicky tedy nemohl mýnit události roku 70 n.l.

To, co způsobilo všechny problémy při čtení Matouše 24, je přehlížení tohoto překvapivě jednoduchého a jasného příslovečného úsloví "ihned po". Komentátoři se zdají být fascinováni myšlenkou, že prorocství musí být již historií. Jednoduchá posloupnost daná Ježíšem v Matoušovi 24 byla přehlížena nespočetnými komentátory. Ježíš předvídal soužení, nebeská znamení, druhý příchod v rychlém sledu. Liberální komentátoři byli připraveni připustit, že si Ježíš myslel, že se vrátí po velkém soužení, ale oni pak řadí tuto událost do roku 70 n.l., čímž dělají z Ježíše falešného proroka. Proč neposkytnout Ježíši důvěru a úctu jako Božímu Synu a nechápat, že ještě před jeho návratem existuje nějaká budoucí ohavnost a soužení?

Spojení s Danielem

Ježíš koneckonců jen sledoval schéma rozvržené Danielem. Daniel 11:31 předpovídal ohavnost zpusťošení během kariéry zlého vládce a mělo uplynout asi 3 a půl roku mezi umístěním ohavnosti a "koncem" (Dan 12:11). Navíc mělo vzkříšení následovat po soužení vyvolaném umístěním ohavnosti v Danielovi 11:31:

Daniel 11:31 – Vztyčí ohavnost zpusťošení.

Daniel 12:1 – Nastane čas nebývalého soužení.

Daniel 12:2 – Mnozí spící v prachu se probouzejí k životu v nadcházejícím věku.

Daniel 12:11 – 3½ roku uplyne mezi vztyčením ohavnosti a koncem.

Ježíš pracuje se stejným rámcem:

Matouš 24:15 - Když uvidíte Danielovu ohavnost zpusťošení, uprchněte.

Matouš 24:21 – Pak bude nebývalé soužení.

Matouš 24:29-31 – *Ihned po* soužení se objeví Syn člověka.

Kombinací údajů z Daniela 9 a Matouše 24 máme následující obraz: 70. týden zahrnuje války v souvislosti s ohavností zpusťování. Ježíš umístí ohavnost bezprostředně před svůj návrat. Sedmdesátý týden musí proto spočívat v budoucnosti těsně před Ježíšovým příchodem.

Ukončit sedmdesátý týden v roce 34 n.l. zničí spojení mezi kapitolou 9 a dalšími prorockými kapitolami. Rovněž ruší vztah mezi 3½ rokem Daniela 9 a 3½ rokem Zjevení 13:5, což je jasně budoucnost. Rok 34 n.l. neukončuje období války, ale Danielův 70. týden ano. Gabriel vidí konečnou úlevu od potíží a úplnou obnovu Jeruzaléma v závěru sedmdesátého týdne. Ale v roce 70 n.l. žádný takový konec potíží nepřišel.

Budoucí smlouva

Navíc přirozenou gramatickou sekvenci Gabrielova poselství přehlížejí ti, kteří vidí Ježíše v "on", tedy v tom, kdo uzavírá smlouvu na dobu sedmi let. Hebrejské slovní pořadí je jasnější než většina anglických verzí. V hebrejštině kníže, který má přijít, se objevuje jako poslední prvek věty těsně před zájmenem "on". Můžeme to ukázat citováním Jeruzalémské Bible: "A město a svatyně budou zničeny lidem *knížete, který má přijít*, a jeho [knížete] konec přijde v záplavě" (viz Keilova vyčerpávající diskuze v jeho SZ komentáři). Pointou k povšimnutí je, že mužské zájmeno končící na hebrejském slovu "konec" se přirozeně vztahuje k nejbližšímu mužskému předchůdci, ke *knížeti*. Další věta začíná "on", což musí odkazovat na mužského předchůdce, tedy "knížete" a "jeho". Bylo by nejpodivnější, kdyby "on" odkazoval na Mesiáše, který byl "odříznut" ve verši 26.

Je to "on", zlý kníže, který uzavírá smlouvu na dobu sedmi let a porušuje ji po třech a půl letech. Je to také ten samý "on", který vede pustošivé tažení (v. 27). Mužské přítomné přičestí se snadno spojuje s tím samým mužským předmětem, s knížetem. Navíc je to ten samý zlý kníže, který zasahuje do obětí v paralelních kapitolách 7, 8, 11, 12. Opět je zachována organická jednota Daniela, když vidíme v každé kapitole toho samého zlého pustošitele.

Opačného závěru k tomu, který zde byl popsán (tj., že sedmdesátý týden skončil v roce 33/34 n.l.), lze dosáhnout pouze přehlížením kontextu Daniela 9:24-27, totiž touhy Daniele vidět úplnou a definitivní obnovu pro jeho lid. Ačkoli rozhodně to připravila Ježíšova smrt, její naplnění pro město a pro lid Izraele čeká na druhý příchod. Nejdůležitějším ze všeho je učení samotného Ježíše, který se odkazuje na Daniela kvůli informaci o budoucnosti. Když nás směřuje k Danielovi 9:27 a 11:31, spojuje ohavnost zpusťování s dobou bezpříkladného soužení následovaného, jako v Danielovi, vzkříšením a druhým příchodem. Pointu lze provést následujícím způsobem:

Ježíšem je otřesná hrůza ještě do budoucna kladena.

V Danielově sedmdesátém týdnu bude ohavnost postavena;

To, že sedmdesátý týden je budoucí, nezapomínejme.